

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 3 april 1916 kl. 12,30 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ny förordning om automobiltrafik dels ock fyra i ämnet väckta motioner.

Närvarande vid ärendets slutliga behandling: herrar Petersson i Lidingö villastad, Alexanderson*), Trana, Gezelius, K. Larsson, Rogberg, greve Spens, Lars Olsson, Lindley i Stockholm*), Schotte, Lindqvist i Stockholm, Pettersson i Bjälbo, Persson i Norrköping, Gustafsson i Örebro, Karlsson i Fjäl och Lindqvist i Kosta.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 31 december 1915 dagtecknad proposition, nr 51, vilken blivit hänvisad till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden, velat inhämta riksdagens yttrande över följande, propositionen bilagda förslag till

förordning om automobiltrafik.

Med upphävande av nådiga förordningen om automobiltrafik den 21 september 1906 förordnas härmed som följer:

Om automobils beskaflenhet.

§ 1.

Mom. 1. Automobil skall vara försedd med

a) styrinrättning, varigenom automobilen snabbt och säkert kan vika undan och med lätthet vända;

b) två lätt åtkomliga, av varandra oberoende bromsar, av vilka åtminstone den ena verkar direkt på hjulen eller med dem fast förbunden skiva; skolande dessa bromsar var för sig antingen kunna fasthålla båda hjulen på samma axel, så att de ej kunna rotera, eller eljest vara så anordnade, att de kunna med liknande verkan, som nyss sagts, stanna automobilen; varjämte ett av dessa bromssystem eller särskild anordning skall äga förmåga att hindra automobilen att utan förarens vilja gå baklänges;

c) signalhorn med dov ton;

d) anordning, varigenom motorn ögonblickligen kan stoppas eller kopplas från drivhjulen;

e) inrättning, som hindrar automobilen att komma i gång av sig själv;

f) om automobilens egen vikt är över 350 kilogram, anordning för backning; och

g) om explosionsmotor användes, anordning för dämpande av ljudet från avloppsgaserna (ljuddämpare).

Mom. 2. Samtliga handtag och andra anordningar för automobilens igångsättning, manövrering och bromsning skola vara anbragta på ett till förekommande av förväxling lämpat sätt och så att automobilföraren lätt kan åtkomma dem, utan att han behöver flytta sig från sin plats eller vända sin uppmärksamhet från vägen.

Å automobil får ej finnas något, som från förarens plats skymmer utsikten över körbanan.

Mom. 3. Motorn samt de behållare och rör, som innesluta flytande eller gasformigt bränsle, skola vara så beskaffade, att de ej kunna orsaka eld eller olyckshändelse genom explosion.

Motorn får ej utsläppa rök, ånga eller illaluktande gas i sådan grad eller på sådant sätt, att olägenhet därav uppkommer. Rör och behållare skola vara på bästa möjliga sätt skyddade för yttre åverkan.

Mom. 4. Hjulringarna få ej vara kullriga, så framt de ej äro av mjukt och elastiskt ämne, de få ej heller hava tvärlistor, framskjutande bulthuvuden eller andra ojämnheter; dock må å hjulringar av mjukt och elastiskt ämne till skydd mot slirning anbringas så kallade glidskydd.

Vintertid må broddning av hjulringarna eller andra därmed jämförliga åtgärder äga rum.

Hjulringar, som icke äro av mjukt och elastiskt ämne, skola hava en bredd av minst 8 centimeter, som, då beräknade belastningen på hjulet överstiger 400 kilogram, ökas med en halv centimeter för varje

överskjutande fullt eller påbörjat femtiotal kilogram av hjulets belastning; dock att större bredd än 25 centimeter ej i något fall erfordras.

Därest föreskrifter i fråga jämväl om bredden å hjulringar av mjukt och elastiskt ämne skulle finnas erforderliga, komma särskilda bestämmelser därom att av Konungen meddelas.

Om besiktningsmän.

§ 2.

För verkställande av besiktning och annan förrättning, som i denna förordning avses, skola Konungens befallningshavande, var för sitt län, förordna erforderligt antal besiktningsmän. Dyligt förordnande kan, när skäl därtill förekommer, återkallas.

Besiktningsman skall vara fullt förtrogen med automobils konstruktion, skötsel och manövrering ävensom äga fullständig kännedom om gällande författningsföreskrifter rörande automobiltrafik.

Konungens befallningshavande låte en gång vid varje års början i allmänna tidningarna samt i den stads tidning, där Konungens befallningshavande har sitt säte, eller, om flera tidningar där utgivnas, i den eller dem av dessa, där kallelse till allmän rådstuga kungöres, införa uppgift å de personer, som äro i länet antagna till besiktningsmän. För Stockholm kungöres uppgift, varom här är fråga, i den tidning, vari överståthållarämbetets kungörelser vanligen intagas.

Avgår under året besiktningsman från befattningen, eller varder ny sådan antagen eller meddelat förordnande återkallat, skall det tillkännagivas på enahanda sätt.

§ 3.

Mom. 1. Den, som i syfte att få automobil registrerad vill hos besiktningsman anmäla densamma till besiktning, skall därvid uppgiva den avsedda användningen av automobilen (personvagn, lastvagn o. s. v.), dess tillverkare, typ (märke eller fabrikat) och fabriksnummer, automobilens egen vikt, drivkraftens art, motorns cylindertal och cylinderdimensioner samt antalet av fabrikanten uppgivna hästkrafter hos motorn ävensom, i fråga om personvagn, det antal personer, som automobilen är avsedd att kunna föra, samt, beträffande lastvagn, lastningsförmågan och högsta hjultryck å såväl fram- som bakaxelu.

Avser besiktning automobil, som är registrerad, erfordras allenast uppgift å automobilens registreringsnummer och igenkänningsmärke samt uppgift å ägarens namn, yrke och hemvist eller däremot svarande uppgift.

Mom. 2. Vid besiktning skall undersökas, huruvida automobilen till sin beskaffenhet överensstämmer med de i § 1 meddelade bestämmelser samt jämväl i övrigt är lämplig för sitt ändamål.

Över vad vid besiktningen iakttagits skall besiktningsman utfärda besiktningssinstrument, som, då automobilen ännu ej är registrerad, tillika skall innehålla beskrivning över automobilen.

Besiktningssinstrumentet skall senast inom fyra dagar efter besiktningen vara i två exemplar tillgängligt för anmälaren.

Mom. 3. Har registrerad automobil vid besiktning icke befunnits i föreskrivet och lämpligt skick, skall besiktningsmannen därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad.

Mom. 4. Företages besiktning av automobil på grund av myndighets förordnande, skall besiktningssinstrumentet ofördröjligen insändas till nämnda myndighet.

Kan i sådant fall besiktning icke äga rum på grund därav, att automobilen undanhålles besiktningsmannen, skall denne anmäla förhållandet hos den myndighet, som meddelat förordnandet.

§ 4.

Infinner sig någon hos besiktningsman med begäran att få undergå sådan prövning, som erfordras för att vinna tillstånd att föra automobil, skall besiktningsmannen, där automobil finnes att tillgå, verkställa prövningen.

Befinnes sökanden vara fullt förtrogen med automobils konstruktion, skötsel och manövrering ävensom äga nödig kännedom om gällande författningsföreskrifter rörande automobiltrafik, skall besiktningsmannen ofördröjligen meddela sökanden bevis om den undergångna prövningen.

Om registrering av automobil och om igenkänningsmärke.

§ 5.

Mom. 1. Automobil må ej i andra fall än de, som angivas i mom. 2 av denna §, tagas i bruk, innan den, på sätt i § 6 stadgas, blivit registrerad och igenkänningsmärke tilldelats densamma.

Mom. 2. Skall automobil, som undergått besiktning enligt § 3 och därvid befunnits i föreskrivet och lämpligt skick, föras till ort inom det

län, där den skall registreras, eller skall ännu icke registrerad automobil, före eller efter besiktning, provköras, skall baktill å automobilen föras en jämväl på avstånd väl synlig skylt upptagande ordet »provvagn» samt ägarens namn och hemvist. Beträffande skyltens utseende och därå befintliga bokstävers storlek skall gälla vad i § 8 mom. 2 stadgas.

Provkörning må icke äga rum utan tillstånd för landet av Konungens befallningshavande, för Stockholm av överståthållarämbetet, för annan stad, där poliskammare finnes, av denna samt för övriga städer av magistrat eller, där sådan ej finnes, av stadsstyrelse. Vederbörande myndighet bestämmer därvid det område, där sådan körning må äga rum, ävensom tid och villkor för körningen.

Vid färd, varom här är fråga, skola, ehuru automobilen icke är registrerad, iakttagas de i denna förordning meddelade bestämmelser om körning med automobil.

§ 6.

Mom. 1. Hos Konungens befallningshavande skall föras automobilregister för inskrivning av de uppgifter rörande automobiler, om vilka i denna förordning förmäles eller vilkas intagande i registret eljest varder föreskrivet.

Automobil skall vara registrerad hos Konungens befallningshavande i det län, där ägaren är mantalsskriven. Skall automobilen företrädesvis användas utom det län, inom vilket ägaren är mantalsskriven, eller äro ägarna flera och mantalsskrivna inom olika län, eller har ägaren sitt hemvist utom riket, eller tillhör automobilen ägare, som icke mantalsskrives, skall automobilen registreras hos Konungens befallningshavande i det län, där den företrädesvis skall brukas.

Mom. 2. Anmälan till registret skall göras skriftligen och vara åtföljd av stadgade avgifter för registreringen och dess kungörande.

Mom. 3. Ansökan om registrering av automobil, som icke förut registrerats, göres av ägaren eller, om automobilen tillhör staten eller kommun, av den myndighet eller person, som äger befogenhet att anställa förare å automobilen, och skall innehålla uppgift å ägarens namn, yrke och hemvist eller däremot svarande uppgift. Vid ansökningen skall i två exemplar fogas vederbörligt besiktningssinstrument.

Mom. 4. Har den anmälande icke iakttagit de föreskrifter, som finnas för varje fall meddelade, eller utvisar besiktningssinstrument, att automobil icke uppfyller de i § 1 meddelade bestämmelser eller eljest icke är lämplig för sitt ändamål, skall registrering vägras.

Mom. 5. Vägras registrering, skall Konungens befallningshavande ofördröjligen hålla sökanden tillhanda eller, om han uppgivit postadress, till honom med allmänna posten översända skriftlig underrättelse om beslutet med skälen därför.

Mom. 6. Beviljas registrering av automobil, skall Konungens befallningshavande i registret införa:

- a) dag för registreringen jämte nummer i registret;
- b) den avsedda användningen av bilen (personvagn, lastvagn o. s. v.), typ (märke eller fabrikat), egen vikt, drivkraftens art samt antalet hästkrafter hos motorn ävensom, i fråga om personvagn, det antal personer, som bilen är avsedd att kunna föra, samt, beträffande lastvagn, lastningsförmågan och högsta hjultryck å såväl fram- som bakaxeln;
- c) ägarens namn, yrke och hemvist eller däremot svarande uppgift; samt
- d) det automobilens tilldelade igenkänningsmärke.

Bevis om registreringen och uppgift om igenkänningsmärket skola tecknas å ena exemplaret av besiktningsskottet, vilket därefter tillhandahålles sökanden eller till honom översändes på sätt i mom. 5 här ovan föreskrives.

Mom. 7. Anmäles ändring i förhållande, varom inskrivning i registret skett, eller varder sådan ändring eljest för Konungens befallningshavande veterlig, skall den ändring anmärkas i registret. Meddelas jämlikt § 10 förbud för automobils användande eller upphäves sådant förbud, skall anteckning jämväl därom ske i registret.

Göres anmälan därom, att automobil vid förnyad besiktning befunnits i föreskrivet och lämpligt skick, skall detta likaledes antecknas i registret.

Mom. 8. Vad i automobilregistret antecknats skall genom Konungens befallningshavandes försorg för rikets polismyndigheter kungöras i den omfattning och på det sätt, som Konungen bestämmer.

Mom. 9. Närmare föreskrifter om automobilregistrets förande ävensom om avgifter för registreringen och dess kungörande meddelas av Konungen.

§ 7.

Mom. 1. Övergår registrerad automobil till ny ägare, skall, där icke, på sätt nedan stadgas, ny registrering av bilen bör ske inom annat län, den nye ägaren inom 14 dagar, sedan förvärvet skedde, därom göra anmälan för registrering hos Konungens befallningshavande i det län, där bilen är registrerad; dock att, om äganderätten övergår genom arv eller testamente, tiden för anmälan räknas, där boskifte erfordras, från

det detta hölls, men, i annat fall, vid arv, från det bouppteckningen efter arvlåtaren avslutades, och vid testamente, från det testamentet blev bestående.

Har den nye ägaren icke sitt hemvist här i riket och har automobilen förvärvats genom köp, byte eller gåva, åligger den anmälnings-skyldighet, som ovan sägs, förre ägaren.

Mom. 2. Har automobil förstörts eller kommer den av annan anledning icke vidare att användas här i riket, skall ägaren inom 14 dagar, från det automobilen, ägaren veterligen, upphörde att brukas, därom göra anmälan för registrering hos Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad.

Mom. 3. Sker i andra fall än ovan i mom. 1 och 2 sagts ändring i förhållande, varom registrering skett, skall anmälan därom, så fort ske kan, göras hos Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad.

Mom. 4. Inträffar sådan förändring beträffande äganderätten till automobil eller dess användningsområde eller eljest, att densamma enligt § 6 mom. 1 bör registreras i annat län, än där registrering förut skett, skall ansökan om ny registrering göras hos Konungens befallningshavande i det län, där registreringen bör ske, inom en månad, från det förändringen inträdde; dock att denna tid i de fall, som omförmålas i mom. 1 här ovan, skall räknas på sätt där är föreskrivet. Denna ansökan skall göras av ägaren eller i fall, som angives i § 6 mom. 3, av den, som äger befogenhet att anställa förare å automobilen, och innehålla uppgift om den förra registreringen och det automobilen därvid tilldelade igenkänningsmärke; i övrigt skall i fråga om sådan registrering i tillämpliga delar gälla vad i § 6 och denna § är stadgat om registrering av automobil, som icke förut registrerats.

Mom. 5. Har hos Konungens befallningshavande registrerats automobil, som förut är i annat län registrerad, har Konungens befallningshavande att om registreringen göra anmälan hos Konungens befallningshavande i det län, där den föregående registreringen skett.

§ 8.

Mom. 1. Inom respektive län tilldelas vid registreringen varje automobil sitt särskilda ordningsnummer, vilket, jämte en länet betecknande bokstav, utgör automobilens igenkänningsmärke.

Länen betecknas sålunda, att

<i>A</i>	utmärker	Stockholms stad,	
<i>B</i>	»	Stockholms	län,
<i>C</i>	»	Uppsala	»
<i>D</i>	»	Södermanlands	»
<i>E</i>	»	Östergötlands	»
<i>F</i>	»	Jönköpings	»
<i>G</i>	»	Kronobergs	»
<i>H</i>	»	Kalmar	»
<i>I</i>	»	Gottlands	»
<i>K</i>	»	Blekinge	»
<i>L</i>	»	Kristianstads	»
<i>M</i>	»	Malmöhus	»
<i>N</i>	»	Hallands	»
<i>O</i>	»	Göteborgs och Bohus	»
<i>P</i>	»	Älvsborgs	»
<i>R</i>	»	Skaraborgs	»
<i>S</i>	»	Värmlands	»
<i>T</i>	»	Örebro	»
<i>U</i>	»	Västmanlands	»
<i>W</i>	»	Kopparbergs	»
<i>X</i>	»	Gävleborgs	»
<i>Y</i>	»	Västernorrlands	»
<i>Z</i>	»	Jämtlands	»
<i>AC</i>	»	Västerbottens	»
<i>BD</i>	»	Norrbottnens	» .

Mom. 2. Igenkänningsmärke skall på ett i ögonen fallande sätt anbringas såväl framtill som baktill å automobilen. Beträffande märkets utseende gäller, att det skall anbringas på vit botten med tydliga, svarta, minst 10 centimeter höga bokstäver och siffror med överallt minst 15 millimeters stapelbredd samt minst 15 millimeters avstånd mellan bokstav och siffra och minst 10 millimeter såväl mellan varje siffrans och bokstavs jämnlöpande delar som mellan siffrorna inbördes; och skall sådan anordning vidtagas, att såväl den, som befinner sig framom, som den, vilken befinner sig bakom automobilen, kan utan svårighet läsa dess igenkänningsmärke.

Mom. 3. I vederbörlig ordning förvärvat igenkänningsmärke gäller för trafik i hela riket.

Om efterbesiktning av automobil och om förbud mot automobils användande.

§ 9.

Under tredje kalenderåret från det, då besiktning av automobil senast ägt rum, skall ägaren hos besiktningsman uppvisa automobilen till förnyad besiktning för utrönande, huruvida automobilen fortfarande är i föreskrivet och lämpligt skick. Inom en månad, efter det besiktningen ägt rum, har ägaren att hos Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad, anmäla den verkställda efterbesiktningen och därvid foga besiktningsmannens bevis därom.

§ 10.

Mom. 1. Föreligger anledning antaga, att automobil till sin beskaffenhet icke längre uppfyller bestämmelserna i § 1 eller att automobilen icke längre är för sitt ändamål lämplig, äger Konungens befallningshavande låta genom besiktningsman verkställa förnyad besiktning av automobilen samt, om besiktningen därtill föranleder, meddela förbud för automobilens användande.

Dylikt förbud må ock meddelas, om automobilen i sådant fall, som nu nämnts, undanhålles besiktningsmannen, så ock då anmälan om efterbesiktning icke inom föreskriven tid inkommit eller icke kunnat registreras.

Mom. 2. Förbud, varom i mom. 1 sägs, gäller för hela landet, intill dess någon Konungens befallningshavande, efter det besiktningsman intygat, att automobilen är i vederbörligt skick, förklarat hinder för dess användande icke längre föreligga.

Mom. 3. Har Konungens befallningshavande meddelat förbud eller förklarande, varom ovan sägs, beträffande automobil, som icke är där i länet registrerad, skall Konungens befallningshavande om den viktagna åtgärden omedelbart göra anmälan hos Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad.

Om förare av automobil.

§ 11.

Automobil må allenast föras av den, som därtill innehar gällande tillstånd (körkort).

Dock må den, som utbildar sig till förare, äga företaga övningskörning på den plats och under de närmare villkor, som bestämmas för Stockholm av överståthållarämbetet, för annan stad, där poliskammare finnes, av denna och för övriga städer av magistrat eller, där sådan ej finnes, av stadsstyrelse samt för landet av Konungens befallningshavande.

§ 12.

Mom. 1. Den, som vill erhålla körkort, har att, med angivande av fullständigt namn, ålder, yrke och hemvist, till Konungens befallningshavande i det län, där han är mantalsskriven, insända dels prästbetyg, utvisande att sökanden fyllt 18 år, dels ock bevis av besiktningsman, att sökanden är fullt förtrogen med automobils konstruktion, skötsel och manövrering samt äger nödig kännedom om gällande författningsföreskrifter rörande automobiltrafik.

Har sökanden vederbörligen fullgjort vad ovan föreskrivits och föreliggande ej skäl, på grund varav han måste anses olämplig att föra automobil, skall körkort för honom utfärdas.

Körkort, vartill formulär fastställes av Konungen, gäller för färd i hela landet.

Mom. 2. Över utfärdade körkort skall Konungens befallningshavande föra anteckning i särskild liggare eller kortregister; och skall därvid för varje körkort antecknas nummer å körkortet och dag för dess utlämnande samt innehavarens namn, ålder, yrke och hemvist.

Mom. 3. Befinnes förare, vilken ådömts straff för förseelse mot denna förordning eller mot 11 kap. 15 § strafflagen, i vad sistnämnda lagrum avser automobiltrafik, hava vid förseelsens begående förfarit med grov vårdslöshet eller visat likgiltighet för andra människors liv eller egendom, eller föreliggande eljest sådana förhållanden, att förare måste anses olämplig att vidare föra automobil, må Konungens befallningshavande, som utfärdat körkortet, återkalla detsamma antingen för viss tid, minst två månader och högst två år, eller ock för alltid.

Beslut, varigenom Konungens befallningshavande återkallat körkort, skall antecknas i den liggare eller det kortregister, varom i mom. 2 förmåles, och genom Konungens befallningshavandes försorg för rikets polismyndigheter kungöras på sätt Konungen förordnar. Det åligger jämväl Konungens befallningshavande i övriga län att i särskild avdelning av liggaren eller kortregistret göra anteckning om dylika beslut, som för polismyndigheterna kungjorts. På enahanda sätt förfares med avseende å beslut, varigenom, efter anförda besvär, återkallelse av körkort upphävts eller ändrats.

Om körning med automobil.

§ 13.

Mom. 1. Körning med automobil vare, där ej nedan annorlunda sägs, tillåten å allmän väg, vars bredd uppgår till minst 3,6 meter, samt å gata och torgplats; ägande emellertid Konungens befallningshavande att, efter vederbörande vägstyrelses hörande, medgiva automobiltrafik, där sådan utan olägenhet kan äga rum, jämväl å allmän väg av mindre bredd än ovan sägs.

Mom. 2. För landet må Konungens befallningshavande, där körning med automobil å viss allmän väg, varå sådan trafik enligt mom. 1 skulle vara tillåten, kan till följd av vägens för dylik trafik otjänliga beskaffenhet eller annat förhållande medföra särskild fara eller olägenhet, meddela förbud vare sig mot all automobiltrafik å vägen eller mot körning därå med automobil av viss beskaffenhet.

I stad ävensom i köping eller municipalsamhälle, där ordningsstadgan för rikets städer tillämpas, må sådant förbud meddelas i den ordning, som i nämnda stadga föreskrives.

Mom. 3. Därest för automobiltrafik upplåten väg av en eller annan orsak tillfälligt avstänges för trafik, bör Konungens befallningshavande, där så lämpligen kan ske, bereda möjlighet för automobiltrafikanter att framkomma å annan väg, även om denna eljest är för sådan trafik förbjuden.

Mom. 4. Konungens befallningshavande äger, när sådant erfordras för beredande av utfartsväg eller andra särskilda omständigheter föreligga, meddela viss person tillstånd att med iakttagande av de försiktighetsmått, som må föreskrivas, för viss resa eller under viss tid med automobil befara viss allmän väg, varå automobiltrafik eljest icke må äga rum.

Inom område, där militära övningar skola företagas, må under tiden för övningarna automobil, som därvid brukas, framföras jämväl å allmän väg, som eljest icke är upplåten för automobiltrafik, därest anmälan härom i god tid förut skett hos vederbörande Konungens befallningshavande.

Mom. 5. Automobil med större hjultryck vid full last än 2,500 kilogram må ej framföras å allmän väg utan särskilt tillstånd av Konungens befallningshavande i det län, där vägen är belägen.

Mom. 6. I fråga om enskilda vägar och andra enskilda områden ankommer det på ägaren eller hans rättsinnehavare att avgöra, huruvida körning med automobil därstädes må äga rum, dock att i fråga om automobiltrafik å enskild väg, som allmänneligen befares och som blivit av ägaren eller hans rättsinnehavare upplåten till automobiltrafik, Konungens befallningshavande äger enahanda befogenhet och skyldighet som beträffande allmän väg.

§ 14.

Mom. 1. Personautomobil eller lastautomobil, vars lastningsförmåga icke överstiger 1,000 kilogram, må ej framföras med större hastighet än att på en timme tillryggaläggas:

i stad, köping eller annat tät bebyggt samhälle

vid dagsljus högst 20 kilometer,

vid mörker högst 15 kilometer,

vid dimma högst 10 kilometer;

annorstädes

vid dagsljus högst 30 kilometer, vilken hastighet må höjas till 40 kilometer, då föraren kan överskåda minst 250 meter av den närmaste vägsträckan ävensom erforderliga delar av de vägar, som ansluta sig till nämnda vägsträcka, samt annan trafikant än gående icke där skönjes och ej heller eljest någon omständighet föreligger, som skulle kunna betinga lägre hastighet,

vid mörker högst 15 kilometer,

vid dimma högst 10 kilometer.

Mom. 2. Lastautomobil, vars lastningsförmåga överstiger 1,000 kilogram, må ej framföras med större hastighet än att på en timme tillryggaläggas:

i stad, köping eller annat tät bebyggt samhälle

vid dagsljus högst 15 kilometer,

vid mörker högst 10 kilometer,

vid dimma högst 6 kilometer;

annorstädes

vid dagsljus högst 20 kilometer,

vid mörker högst 15 kilometer,

vid dimma högst 10 kilometer.

Mom. 3. Föreligger anledning att för landet inskränka ovan angiven största hastighet, äger Konungens befallningshavande meddela bestämmelse härom.

I stad ävensom i köping eller municipalsamhälle, där ordningsstadgan för rikets städer tillämpas, må sådan bestämmelse meddelas i den ordning, som i nämnda stadga föreskrives.

I enahanda ordning må, därest för någon stad större hastighet för de i mom. 1 avsedda automobiler vid dagsljus eller mörker skulle finnas lämplig, bestämmelse om sådan ökad hastighet meddelas, dock må större hastighet i timmen än 30 kilometer vid dagsljus och 20 kilometer vid mörker icke medgivas.

Mom. 4. Vad i denna § är stadgat avser icke automobil, som begagnas såsom ambulansvagn eller vid eldfara för brandväsendets räkning eller vid militär övning, varom anmälan enligt § 13 mom. 4 skett.

§ 15.

Konungens befallningshavande åligger att, var för sitt län, utfärda kungörelse med uppgift — för landet samt område, som är att hänföra till stad, men icke är i stadsplan intaget — å de allmänna vägar, som få helt eller delvis befaras med automobil, ävensom angående förbud, som må vara i särskilt fall meddelat mot vägs befarande med varje eller visst slag av automobil, samt om stadgad inskränkning beträffande vissa vägar av eljest medgiven hastighet för automobils framförande.

Likaledes åligger det Konungens befallningshavande, var för sitt län, att i början av varje år i utfärdad kungörelse på överskådligt sätt sammanfatta alla sådana inom länet gällande stadganden, som i första stycket omförmälas.

Hos Konungens befallningshavande skola ock å en för allmänheten tillgänglig karta, minst i skalan 1 : 200,000, därest sådan karta är utgiven, vara utmärkta de för automobiltrafik tillåtna vägarna inom länet.

§ 16.

Mom. 1. Automobilförare skall, innan körning börjar, förvissa sig om, att alla apparater, särskilt styr-, broms- och andra säkerhetsanordningar, äro i fullgott skick och verka säkert.

Mom. 2. Under färd skall å automobil föras vederbörligt igenkänningsmärke, så beskaffat och anbragt som i denna förordning är stadgat, vilket märke icke får under färden vara dolt, varjämte å lämplig, lätt tillgänglig plats skylt med uppgift om ägarens namn och hemvist skall finnas anbragt. Då mörker eller dimma råder, skall under färden föras framtill minst en lykta med vitt sken, tillräckligt starkt att upplysa vägen minst 50 meter framför automobilen, och baktill lykta med vitt sken, som fullständigt belyser det å automobilen anbragta bakre igenkänningsmärket. Denna senare lykta skall även visa rött ljus bakåt. Å lastautomobil skall härjämte vara anbragt skylt med uppgift om automobilens egen vikt och lastningsförmåga samt högsta hjultryck å såväl fram- som bakaxeln.

Mom. 3. Vid körning med automobil åligger det föraren att iakttaga all den omsorg och varsamhet, som till förekommande av olyckshändelse av omständigheterna betingas, ävensom att i övrigt uppträda hänsynsfullt mot andra trafikanter och vid trafikleden boende.

Mom. 4. Förare åligger:

att, när så erfordras för att väcka vägförandes eller gåendes uppmärksamhet, i tid giva varningssignal,

att under färd i stad, köping eller annat tätt bebyggt samhälle icke använda s. k. sirén och nattetid endast signalhorn med dov ton;

att vid möte och när körbanan ej kan fritt överskådas hålla till vänster samt att hålla till höger, när annan trafikant förbiköres, dock att förbikörning får verkställas allenast när körbanan i tillräcklig utsträckning kan fritt överskådas;

att ingenstädes köra med större hastighet än att bilen under alla omständigheter kan stannas, innan kortare sträcka tillryggalagts än en tredjedel av den framförvarande överskådliga och fria delen av körbanan;

att, när körbanan ej kan överskådas å gata minst 10 meter eller å väg minst 20 meter framåt, eller där väg möter sålunda, att båda körbanorna ej samtidigt kunna överskådas å varje punkt på 20 meters avstånd från vägkorsningen, eller vid passerande av hållplats för spårvagn, där person stiger av eller på, eller vid vändning från en gata till en annan, eller då körbanan är så hal, att bilen lätteligen slirar, ej köra hastigare än att bilen kan stannas ögonblickligen;

att vid bedömande av den överskådliga fria väglängden framför bilen även eljest taga hänsyn till angränsande gator och vägar;

att, då vid smutsigt väglag gående passeras, begränsa hastigheten, så att den gående ej utsättes för onödigt smutsstänk;

att så behandla motorn, att rök, ånga eller illaluktande gas icke utsläppes i sådan mängd, att olägenhet därav uppstår;

samt att, då explosionsmotor användes, icke giva gaserna fritt avlopp.

Mom. 5. Vidare åligger förare:

att vintertid, då vägarna äro besvärade av is eller snö, vid möte med åkande å sådan plats, att förbikörande i följd av vägens beskaffenhet icke kan äga rum, föra bilen tillbaka till härför lämplig plats;

att, då bil möter eller upphinner ridande eller körande eller person, som leder djur, och den, som har hand om djuret, i tid på otvetydigt sätt ger föraren varningstecken eller denne själv blir uppmärksam på, att djuret visar rädsla, dels stanna bilen för att lämna den ridande eller åkande tillfälle att stiga av, dels ock, om så begäres, avstänga motorn och vara behjälplig att föra djuret förbi bilen samt i övrigt möjliggöra all rimlig åtgärd till förekommande olycksfall;

att även eljest, då kreatur finnes i omedelbar närhet av bilen, iakttaga den varsamhet, som till förekommande av olycksfall kan anses erforderlig;

att vid sammanstötning eller annan olyckshändelse icke avlägsna sig från platsen, innan namn och hemvist uppgivits och andra nödiga upplysningar lämnats samt de åtgärder i övrigt vidtagits, vartill händelsen skäligen må föranleda;

samt att, innan föraren lämnar bilen, stanna motorn och vidtaga sådan åtgärd, att bilen ej kan komma i gång av sig själv.

Mom. 6. På anmodan eller tecken av polisman skall förare genast stanna och beredvilligt lämna de upplysningar angående bilen, som polismannen äskar, ävensom tillåta denne att avläsa bilens namnskylt och hastighetsmätare, där sådan finnes anbragt å bilen.

Mom. 7. Förare skall under färd medhava det för honom utfärdade körkortet för att på tillsägelse av polisman uppvisas.

Särskilda föreskrifter om yrkesmässig automobiltrafik.

§ 17.

Tillhandahålles allmänheten automobil mot ersättning (yrkesmässig automobiltrafik), gäller, utöver eller i stället för bestämmelserna om annan automobiltrafik, vad i §§ 18—22 här nedan stadgas.

§ 18.

Mom. 1. För rättighet att utöva yrkesmässig automobiltrafik erfordras särskilt trafiktillstånd av offentlig myndighet.

Mom. 2. Sådant tillstånd meddelas i fråga om automobiltrafik mellan särskilda orter av Konungens befallningshavande i det eller de län, där trafiken skall äga rum, och, då fråga är om uthyrande av automobil allenast för färd inom viss stad med närmaste omnejd, för Stockholm av överståthållarämbetet, för annan stad, där poliskammare finnes, av denna samt för övriga städer av magistrat eller, där sådan ej finnes, av stadsstyrelse.

Trafiktillstånd, som avser rättighet att i andra fall, än ovan är sagt, åt allmänheten uthyra automobil, meddelas av Konungens befallningshavande i det län, där sökanden är mantalsskriven.

Mom. 3. När helst anledning därtill förekommer, kan trafiktillstånd återkallas av myndighet, som meddelat tillståndet.

§ 19.

Mom. 1. För prövning av ansökning om tillstånd till utövande av yrkesmässig automobiltrafik må, om anledning därtill förekommer,

på sökandens bekostnad anställas undersökning, huruvida de för trafiken avsedda gator, vägar och broar äro så beskaffade, att yrkesmässig trafik utan fara eller särskild olägenhet kan där äga rum, ävensom beträffande övriga förhållanden, som må finnas inverka på frågan om lämpligheten av sådan trafik.

Mom. 2. Är fråga om upprättande av yrkesmässig trafik mellan särskilda orter, skall Konungens befallningshavande i ärendet höra vederbörande vägstyrelse.

§ 20.

Mom. 1. I yrkesmässig automobiltrafik må allenast användas automobil, som är registrerad inom något av de län, där trafiken skall äga rum, och som blivit för nämnda trafik godkänd av den eller de myndigheter, som jämlikt § 18 hava att meddela trafiktillstånd.

Föreligger anledning därtill, må myndighet, hos vilken trafiktillstånd sökts eller som meddelat sådant tillstånd, förordna, att besiktningsman skall företaga särskild undersökning för utrönande av den uppgivna automobilens lämplighet för den trafik, som är ifrågasatt eller vartill automobilen användes.

Mom. 2. Automobil, som användes i yrkesmässig trafik, skall minst en gång varje kalenderår undergå förnyad besiktning av besiktningsman, varom innehavaren av trafiktillståndet har att inom årets utgång insända bevis dels till den eller de myndigheter, som meddelat tillståndet, dels ock till Konungens befallningshavande i det län, där automobilen är registrerad. Även eljest äger myndighet, som meddelat trafiktillstånd, att, när helst anledning därtill förefinnes, låta genom besiktningsman undersöka automobil, som godkänts för yrkesmässig trafik.

Mom. 3. Myndighet, som enligt § 18 har att meddela trafiktillstånd, äger bestämma det högsta antal personer eller den största last, som vid varje tillfälle må befordras med automobilen, ävensom meddela de övriga föreskrifter, som ur trafiksäkerhetens synpunkt eller eljest må anses erforderliga.

Mom. 4. Godkännande av automobil för yrkesmässig trafik kan, när helst anledning därtill föreligger, återkallas av myndighet, som meddelat godkännandet.

§ 21.

Trafiktillstånd medför skyldighet för tillståndshavaren att ställa sig till efterrättelse den taxa för befordran av personer eller gods, som kan bliva fastställd, för stad i den ordning § 23 i ordningsstadgan för rikets städer angiver samt för landet av Konungens befallningshavande.

§ 22.

Ej må någon tjänstgöra såsom automobilförare i yrkesmässig trafik utan att hava därtill erhållit särskilt tillstånd av den myndighet, som meddelat trafiktillståndet, eller, därest sådant tillstånd lämnats av flera myndigheter, av Konungens befallningshavande i det län, där trafiken huvudsakligen äger rum.

Till sådan automobilförare må ej antagas annan än den, som innehar gällande körkort och uppnått 21 års ålder, gjort sig känd för nykterhet och ordentlighet samt med läkarbetyg styrkt sig äga normal syn- och hörsel förmåga och icke lida av lyte, som gör honom olämplig såsom förare.

Myndighet, som meddelat förartillstånd, varom i denna § förmäles, må, när helst anledning därtill förekommer, återkalla tillståndet. Sker återkallelse av tillstånd för någon, som innehar av annan myndighet utfärdat körkort, skall meddelande om återkallelsen med upplysning om skälen därför lämnas sistnämnda myndighet.

Bevis om tillstånd, som i denna § avses, skall under trafik medföras och på tillsägelse uppvisas för polisman.

§ 23.

Vad i §§ 18—22 är stadgat avser icke yrkesmässig automobiltrafik, som bedrivs för statens räkning.

Särskilda föreskrifter angående automobil, som för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, och om tillstånd att föra sådan automobil.

§ 24.

Mom. 1. Innehar någon, som icke har hemvist här i riket, bevis av svensk konsul eller polismyndighet i det land, där han har hemvist, eller av konsul, som företräder detta land här i riket, att automobil, som av honom för tillfälligt brukande i riket från utlandet införts, till sin beskaffenhet uppfyller de i det främmande landet gällande föreskrifter för att där få användas i allmän trafik, vare besiktning av automobilens ej av nöden, utan skall allenast nämnda bevis företes hos polismyndigheten å den första ort i riket, varest automobilens är avsedd att begagnas. Om beviset är behörigt, tecknar polismyndigheten därefter meddelande av tillstånd att i riket bruka automobilens samt tilldelar automobilens igenkänningsmärke.

Mom. 2. Företes icke bevis, som i nästföregående mom. sägs, skall automobilen underkastas besiktning på sätt i § 3 föreskrives. Därest automobilen enligt intyg av besiktningsman befinnes uppfylla de i § 1 meddelade bestämmelser och jämväl i övrigt vara lämplig för sitt ändamål, skall polismyndigheten tilldela densamma igenkänningsmärke, varjämte å intyget skall tecknas bevis om meddelande av tillstånd att i riket bruka automobilen.

Mom. 3. Polismyndigheten skall i särskild längd låta införa namnet såväl å den person, vilken uppgives vara ägare av automobilen, som, därest ägaren icke till riket medföljer, å den person, som förfogar över automobilen, ävensom dessas yrke och hemvist eller däremot svarande uppgift, dagen för meddelandet av tillståndet att här i riket bruka automobilen samt det igenkänningsmärke, som tilldelats automobilen.

Mom. 4. Igenkänningsmärke, varom i denna § förmäles, skall bestå av, utom särskilt ordningsnummer, benämningen, vare sig i dess helhet eller i lämplig förkortning, å den ort, där den polismyndighet, som tilldelar automobilen märket, har sitt säte.

Om märkets utseende och anbringande gäller vad ovan i § 8 mom. 2 är stadgat; dock skola dels å märket förekommande bokstäver och siffror anbringas med röd färg, dels vad i nämnda § är föreskrivet om bokstävers höjd och stapelbredd samt avståndet mellan varje bokstavs jämnlöpande delar tillämpas allenast å ordningsnumret samt begynnelsebokstaven till det å märket anbragta namnet.

Konungens befallningshavande skall övervaka, att märken, varom i denna § sägs, ävensom exemplar av denna förordning, översatt till främmande språk, finnas tillgängliga hos polismyndighet, varest sådana kunna antagas bliva erforderliga.

Mom. 5. Tillstånd att föra sådan automobil, som här ovan sägs, skall av polismyndighet meddelas person, som med bevis av myndighet, som i mom. 1 omförmäles, styrkt, att han i det främmande landet äger rätt att föra automobil. Föreligga särskilda omständigheter, på grund varav personen måste anses olämplig att föra automobil, skall dock tillstånd vägras. Till förare, som icke redan innehar exemplar av denna förordning, skall sådant av polismyndigheten överlämnas.

Det åligger polismyndigheten att över sålunda meddelade tillstånd föra anteckningar, upptagande förarens namn, yrke och hemvist.

Mom. 6. Om enligt denna § meddelade tillstånd att bruka eller föra automobil skall polismyndigheten ofördröjligen insända uppgift till chefen för civildepartementet.

Mom. 7. Bevis om tillstånd, varom i denna § förmäles, skall under trafik medföras och på tillsägelse uppvisas för polisman.

§ 25.

Tillstånd, varom i § 24 förmäles, att här i riket bruka eller föra automobil, gäller för en tid av två månader; dock kan giltighetstiden av Konungens befallningshavande utsträckas med ytterligare en månad.

När skälig anledning därtill föreligger, kan tillstånd, varom här är fråga, återkallas av en var Konungens befallningshavande, i vars län automobilen brukats.

§ 26.

Den, som från utlandet färdats i automobil till riket, må, utan hinder därav att automobilen icke är försedd med igenkänningsmärke, fortsätta färden till närmaste ort i riket, där polismyndighet finnes.

§ 27.

Med avseende å trafik med automobil, vars ägare är undersåte i sådan främmande stat, som anslutit sig till internationell konvention rörande automobiltrafik, skall, i stället för vad här ovan i §§ 24—26 är föreskrivet, gälla vad Konungen i sådant avseende särskilt stadgat.

Föreskrifter i avseende å förordningens efterlevnad.

§ 28.

Mom. 1. Förare, som brukar automobil,

a) vilken ej registrerats och erhållit igenkänningsmärke, där sådant bort ske, eller

b) mot vars användande förbud, enligt § 10, föraren veterligen, meddelats, eller

c) som icke överensstämmer med de i § 1 meddelade bestämmelser, där ej brukandet allenast avsåg framförande av automobil, som skadats under färd, till närmast belägna plats för skadans avhjälpande, samt uppenbar fara ej var därmed förenad,

böte från och med 10 till och med 500 kronor.

Mom 2. Har förseelse, som i mom. 1 sägs, skett med ägarens vetskap, vare jämväl han förfallen till böter, som i mom. 1 stadgats.

Brukades automobilen av någon, som enligt 6 eller 7 § i lagen angående ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik är till utgivande av ersättning för skada förpliktad, skall, i ägarens ställe, sådan brukare vara förfallen till ansvar, varom ovan sägs.

§ 29.

Förer någon automobil utan att vara därtill berättigad, straffes med böter från och med 50 till och med 1,000 kronor.

Till enahanda ansvar gör sig en var förfallen, vilken såsom förare anställer och brukar den, som icke äger rätt att föra automobil.

§ 30.

Framföres automobil å väg, gata eller plats, varest automobilen icke må framföras,

eller köres automobil med större hastighet än som i varje fall är medgiven,

eller överträdes föreskrift i § 16 mom. 1, 2, 3 eller 4, straffes föraren med böter från och med 10 till och med 500 kronor.

Har förseelse mot § 16 mom. 2 skett i syfte att förhindra automobilens igenkännande eller föreligga eljest synnerligen försvårande omständigheter, må böterna höjas intill 1,000 kronor eller till fängelse i högst tre månader dömas.

§ 31.

Förare, som bryter mot föreskrift i § 16 mom. 5, straffes med böter från och med 25 till och med 1,000 kronor.

Har förare därvid ådagalagt grov vårdslöshet eller uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom eller äro omständigheterna eljest synnerligen försvårande, må till fängelse i högst tre månader dömas.

§ 32.

Ej må straff enligt § 30 eller 31 tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

§ 33.

Med böter från och med 10 till och med 200 kronor straffes den, som åsidosätter föreskrift i § 9, § 16 mom. 6 eller 7 eller § 24 mom. 7.

Lag samma vare om den, som brukar automobil, varom i § 24 förmäles, utan att tillstånd till automobilens användande här i riket erhållits eller å tid, då sådant tillstånd icke längre är gällande. Konungens befallningshavande äger i fall, varom nyss nämnts, förordna, att automobilen skall tillsvidare omhändertagas av polismyndighet.

§ 34.

Mom. 1. Underlåter någon, som enligt § 6 eller 7 har att göra anmälan till automobilregister, sådan anmälan inom den härför i varje fall stadgade tid, böte den anmälningspliktige från och med 10 till och med 200 kronor.

Mom. 2. Var, som i anmälan till automobilregistret mot bättre vetande meddelar oriktig uppgift, straffes med böter från och med 25 till och med 500 kronor, där ej förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

§ 35.

Mom. 1. Utövar någon yrkesmässig automobiltrafik utan att vara därtill berättigad, böte från och med 10 till och med 500 kronor.

Är på grund av särskild bestämmelse för viss ort obehörigt utövande av drosktrafik eller liknande rörelse belagt med ansvar, må ej sådan bestämmelse i förevarande fall tillämpas.

Mom. 2. Brukas i yrkesmässig trafik automobil, som ej är för sådan trafik godkänd, böte föraren från och med 10 till och med 500 kronor.

Skedde brukandet med vetskap av trafiktillståndets innehavare, vare jämväl denne förfallen till ansvar, som nyss sagts.

Mom. 3. Underlåter innehavare av tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik att iakttaga i § 20 mom. 2 meddelad föreskrift, böte från och med 10 till och med 200 kronor.

§ 36.

De för automobilägare stadgade ansvarsbestämmelser skola äga tillämpning, i händelse automobilen tillhör någon, som står under förmyndare eller annan laga målsman, å denne samt, där automobilen äges av oskift dödsbo eller konkursbo eller av bolag, förening eller annat samfund eller av stiftelse eller annan sådan inrättning, å den eller dem, som äga företräda boet, samfundet eller inrättningen. I fråga om automobil, som tillhör staten eller kommunen, skola nämnda ansvarsbestämmelser gälla förarens närmaste förman. Har denne till förekommande av förseelse mot förordningen gjort vad på honom ankommit och äger i följd av överordnads åtgärd eller vållande förseelse likväl rum, varde den överordnade drabbad av ansvar, som här avses.

Enahanda grunder skola tillämpas jämväl i fråga om ansvar, som enligt § 35 skall ådömas innehavare av tillstånd till utövande av yrkesmässig automobiltrafik.

§ 37.

Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse enligt denna förordning, samma förseelse, skall han, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång åtal emot honom ägt rum och han därav undfått del fällas till det straff, som för sådan förseelse är stadgat; dock att fängelsestraff ej må överstiga tre månader.

§ 38.

Förseelse mot denna förordning skall, där ej allenast enskild målsägandes rätt blivit därav förnärnad, åtalas av allmän åklagare, ändå att angivelse därom ej skett.

Åtal för sådan förseelse anhängiggöres vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare och, där sådan ej finnes, vid allmän domstol i den ort, där förseelsen skett.

§ 39.

Finner polismyndighet anledning förekomma till återkallelse av körkort eller tillstånd, varom i denna förordning förmäles, skall polismyndigheten därom göra framställning hos den myndighet, som har att meddela sådan återkallelse.

§ 40.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Om motorcykel.

§ 41.

För motorcykel, vars vikt överstiger 150 kilogram, gäller vad om annan automobil är stadgat. Å motorcykel av mindre vikt äro allenast föreskrifterna i § 42 tillämpliga.

§ 42.

Motorcykel må framföras å varje allmän väg, gata eller torgplats ävensom å enskilt område, då ägaren eller hans rättsinnehavare därtill lämnat tillstånd, dock att för motorcykel med tillkopplad så kallad bivagn (för-, sido- eller släpvagn) skall, då bredden av hela fordonet, styrstängens oräknad, överstiger 1,40 meter, gälla vad i § 13 stadgas. Sådant förbud, varom i mom. 2 av nämnda § sägs, kan i fråga om varje motorcykel meddelas.

I övrigt skola följande i denna förordning givna bestämmelser tillämpas, nämligen:

1) § 1 med undantag av mom. 1 punkterna b), c), f) och g); dock att vidkommande punkt d) anordning för motorns fränkopplande från drivhjulen ej erfordras;

2) §§ 5, 6 och 7 i tillämpliga delar;

3) § 14 samt

4) i tillämpliga delar § 16 mom. 1, 3, 4, 5 och 6 samt §§ 28, 30—34, 36—38, 40 och 44.

För motorcykel gäller dessutom, att den skall vara försedd med signalhorn med gäll ton samt minst en, snabbt och säkert verkande broms.

Vid registrering av motorcykel skall Konungens befallningshavande tilldela motorcykel igenkänningsmärke. Beträffande sådant igenkänningsmärke skall gälla, att dess bokstäver och siffror skola vara minst 8 centimeter höga med överallt 7 millimeters stapelbredd samt hava minst 9 millimeters avstånd mellan bokstav och siffra och minst 7 millimeter såväl mellan varje siffras och bokstavs jämnlöpande delar som mellan

siffrorna inbördes; skolande i övrigt i avseende å sådant märke bestämmelserna i § 8 i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Vid ansökning om registrering av motorcykel skola uppgivas motorcykelns typ och av fabrikanten uppgivna antalet hästkrafter hos motorn. I registret skall, i stället för de i § 6 mom. 6 b) angivna uppgifter, allenast införas motorcykelns typ och antalet hästkrafter hos motorn.

Vid mörker skola dels framtill å motorcykeln föras tänd lykta med vitt, starkt lysande sken, dels sådana anordningar vidtagas, att minst ett å cykeln anbragt igenkänningsmärke fullständigt belyses.

Å motorcykel tillämpas i övrigt de föreskrifter, som rörande velociped äro eller varda för olika orter meddelade och icke strida mot här givna, för motorcykel gällande stadganden.

Övriga föreskrifter.

§ 43.

Mom. 1. För förrättning, som enligt denna förordning ankommer på besiktningsman, är denne berättigad till ersättning enligt följande taxa:

för besiktning av automobil	15 kronor;
för prövning enligt § 4	10 » .

Uppvisas på en gång två eller flera, en och samma ägare tillhöriga automobiler till besiktning, skall ersättning utgå, om besiktningen avser två automobiler, med 12 kronor 50 öre för varje automobil och, om den avser flera än två, med 10 kronor för varje automobil.

Evad besiktning kommit till stånd eller till följd av automobilägarens förvållande ej kunnat verkställas, äger besiktningsmannen, om han är boende på mer än 2 kilometers avstånd från förrättningsstället, åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt fjärde klassen i gällande resereglemente.

I ersättningen ingår gottgörelse för utfärdande av besiktningsinstrument eller annat intyg ävensom för deras översändande i föreskrivna fall till vederbörande myndighet.

Mom. 2. Ersättning för besiktning gäldas av automobilens ägare; dock att, där besiktning, som av myndighet jämlikt § 10 anbefallts, icke föranleder någon inskränkning i rätten att begagna automobilen, kostnaden härför skall av allmänna medel gäldas. Kan ersättning för besiktning, som av myndighet anbefallts, icke av ägaren utbekommas, gäldas den av staten.

Mom. 3. Ersättning för provning enligt § 4 gäldas av den, som påkallat provningen.

§ 44.

Emot beslut, som på grund av denna förordning meddelas av Konungens befallningshavande eller annan myndighet, varom i § 5 förmåles, må besvär anföras inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd; dock gäller beslutet utan hinder av besvär till efterrättelse, intill dess annorlunda kan bliva vederbörligen förordnat.

§ 45.

Denna förordning äger icke tillämpning å staten tillhöriga, för speciella militära ändamål konstruerade automobiler.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1917 och äger tillämpning jämväl å automobil eller motorcykel, som då är i bruk.

Förare, som på grund av äldre författning äger föra automobil, är därtill fortfarande berättigad intill den 1 maj 1917. För vinnande av körkort, varom i denna förordning stadgas, har förare att före den 1 mars 1917 anmäla sig hos Konungens befallningshavande i det län, där han är mantalsskriven, varvid, förutom uppgift om fullständigt namn, ålder, yrke och hemvist, allenast behöver företes det bevis om undergången provning inför besiktningsman, på grund varav föraren förut varit berättigad att föra automobil. Förare, som enligt nu gällande författning erhållit tillstånd att tjänstgöra såsom automobilförare i yrkesmässig automobiltrafik, må fortfarande i denna egenskap tjänstgöra, så länge detta tillstånd gäller eller intill dess den tid tilländalupit, inom vilken myndighet, som enligt § 22 av denna förordning har att meddela tillstånd för förare att tjänstgöra i sådan automobiltrafik, förelagt honom att förvärva tillstånd härtill i enlighet med nyssnämnda §.»

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehåft fyra med anledning av propositionen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen:

inom första kammaren:

nr 97 av herr *Alkman* och

nr 98 av herr *Ernst Lindblad* samt inom andra kammaren:

nr 232 av herr *Magnusson* i Tumhult, med instämmande av fem andra kammarens ledamöter och

nr 233 av herr *Akerlund*, i vilken motion tre av kammarens ledamöter instämt.

Herr *Alkman* har i sin motion anfört:

Herr Alkmans
motion.

»Det förslag till ny förordning om automobiltrafik, varöfver riksdagens yttrande nu infördrats, innehåller, beträffande taxa vid yrkesmässig automobiltrafik, i sak samma stadgande som nu gällande förordning. Tillstånd till sådan trafik skall fortfarande medföra skyldighet för tillståndshavaren att ställa sig till efterrättelse den taxa för befordran av personer och gods, som kan bliva fastställd, för stad i den ordning § 23 i ordningsstadgan för rikets städer angiver samt för landet av Konungens befallningshavande (§ 21 i det nya förslaget). Därigenom är alltså möjlighet beredd för ett sådant ordnande av automobiltrafiken även på landsbygden, att allmänheten till beräknelig och av offentlig myndighet skäligen befunnen kostnad kan begagna sig av detta bekväma, tidsbesparande och för vårt land med dess stora avstånd mellan orterna synnerligen lämpliga fortskaffningsmedel. Åtminstone i ett par län, Jämtlands och Stockholms, har också enligt vad jag inhämtat, Konungens befallningshavande till allmänhetens gagn utnyttjat den möjlighet, som 1906 års automobilförordning öppnat till taxemässigt ordnande av automobiltrafik på landsbygden. I större delen av våra län är däremot förhållandet av automobil för resa på landet fortfarande överlämnat till fri överenskommelse mellan den resande och även den automobilägare som bedriver yrkesmässig automobiltrafik.

I sammanhang med den revision av nu gällande automobilförordning, till vilken förslag nu föreligger, synes det emellertid vara både angeläget och lämpligt att frågan om automobiltaxor för landsbygden blir på ett mera tillfredsställande sätt löst. Till följd av den starka indragning av skjutsanstalter, vilken under de senare åren förekommit i de flesta län och vilken helt visst kommer att ytterligare fortgå, lär det såväl för offentliga förrättningsmän som för enskilda personer, vilka för resor behöva anlita landsvägsnätet, bli allt svårare att utan oskäligen kostnader eller besvärliga omvägar komma fram i önskad riktning, ett förhållande som på senare år torde hava medfört stora olägenheter bl. a. vid tillämpningen av det kungl. resereglementet. Den mest rationella utvägen för lösandet av de svårigheter som så-

lunda uppkommit och vilka med tiden torde bli alltmera kännbara, synes vara en sådan ändring av automobilförordningen, att varje tillstånd till bedrivande av yrkesmässig automobiltrafik skulle innefatta skyldighet för tillståndshavaren att med tillgänglig materiel skjutsa inom det län tillståndet avser och efter den taxa eller de taxor som Konungens befallningshavande för länet fastställt, i sammanhang varmed skyldighet skulle föreskrivas för Konungens befallningshavande att fastställa sådana taxor, senast då tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik inom länet för första gången meddelas. Denna utväg är säkerligen lämpligare än införandet av en utav Kungl. Maj:t utfärdad, för hela riket gällande enhetlig taxa. Förhållandena inom olika orter eller landsdelar kunna, med avseende å automobiltrafiken, vara så växlande, att en för hela riket gällande, enhetlig taxa sannolikt skulle visa sig vara ytterst svårtillämplig. Av samma anledning torde till och med möjlighet böra beredas Konungens befallningshavande att, då så prövas lämpligt, uppdelat länet i särskilda taxedistrikt.

Det nu sagda avser företrädesvis ordnandet av automobiltrafiken på landsbygden med hänsyn till personbefordran. Vad godsbefordran beträffar, torde ännu ej tillräckliga skäl föreligga till föreskrivandet av obligatoriska taxor.

I anledning av nu gjorda påpekanden, med vilka jag ej velat avvisa andra möjliga anordningar till frågans lösande, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen vid sitt yttrande över ovanberörda proposition nr 51 måtte uttala, att, vid yrkesmässig automobiltrafik, av vederbörande myndigheter utfärdade taxor för befordran av personer eller gods skola gälla, samt att förhållandet härvid syntes lämpligast böra så ordnas, att det skulle *åligga* vederbörande länsstyrelser att, var för sitt län, fastställa taxor för befordran av personer, under det däremot för befordran av gods skulle ankomma på länsstyrelserna att *efter behov* fastställa taxeföreskrifter.»

Herr Lindblads motion.

I sin ovanberörda motion anför herr *Ernst Lindblad*:

»Erfarenheten å landsbygden giver tydligt vid handen, att våra äldre bygdevägar med 3,6 meters bredd ej äro lämpliga som automobilvägar såväl för automobiltrafikanternas egen del, som för mötande ovana hästar: man strävar nämligen att hålla vägen tämligen kullrig, och då trafiken å dessa vägar i regel är mindre stark, bildas lätt gräskanter,

som vid regn, dagg eller frost medföra fara för att bilen slirar. Också torde väl numera allmänt iakttagas vid byggande av ny väg, att den göres minst 4 meter bred, ja, det händer ej så sällan, att en väg, som ortsinnevånarne föreslagit till 4 meters bredd, av Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmes att byggas 4,5 à 5 meter just med avseende på automobiltrafikens allt talrikare förekomst.

Av detta synes nog samt framgå, att man erkänner 3,6-metersvägen vara *för smal*. Den nya automobilförordningen (§ 13) skulle emellertid göra alla våra bygdevägar — som ju lagligen skola hålla 3,6 meters bredd — öppna för automobiltrafik. Endast där Kungl. Maj:ts befallningshavande »till följd av vägens för dylik trafik otjänliga beskaffenhet eller annat förhållande, som medför särskild fara eller olägenhet», meddelat förbud, skulle eljest alla våra allmänna vägar vara tillåtna automobilvägar. Den som känner vårt vägväsen, vet emellertid till fullo, att en stor mängd bygdevägar ej överallt håller den lagliga bredden och att vederbörande Kungl. Maj:ts befallningshavande på grund av trafikens obetydlighet i enlighet med väglagens § 2 medgivit, att därvid finge bero, och har vägdelning på sådana grunder blivit genomförd.

Vid tillämpning av automobilförordningens bestämmelser skulle det nu ej längre låta sig göra att hålla sådana undantag gällande, utan Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle helt visst tvingas att göra väglagens allmänna stadgande om vägbredden effektivt. Vad detta kommer att medföra för betydande kostnader, att dels utlägga alla vägar till normal bredd, dels hålla dem vid makt genom gräskanternas noggranna avlägsnande, det anar man knappast nu. Man kunde väl tycka att arbetet med vägarnes breddning skulle åligger väggkassan, men denna uppfattning är ej juristernas. Så har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län med prejudikat från regeringsrätten nyligen dömt enskilda väghållare att verkställa och bekosta landsvägens utläggande till 6 meter och bygdevägarnes till 3,6 meter och torde i fortsättningen ålätta ännu flere, kanske mången gång till ruinerande kostnader och *trots* att väghållarne mottagit sina väglotter i befintligt skick på god tro och alldeles sakna rätt att disponera den för vägens breddning erforderliga marken. Vägdistriktet i fråga är *Stockholms läns västra fögderis östra*; man har låtit fackman undersöka, vad den ådömda utläggningen av *landsvägen* skulle kosta, men blott medhunnit att beräkna $\frac{1}{3}$ av sistnämnda arbetet. Denna tredjedel går till 39,550 kronor, bygdevägarne äro ej beräknade; för en enda gård, taxeringsvärderad till 40,000 kronor, skulle kostnaden stiga till 7,700 kronor. Vägdistriktet har 25 kilometer landsväg och 66 kilometer bygdeväg.

Ett kvarblivande vid den gamla automobilförordningens bestämmelser i fråga om vägbredden synes därför hava allt skäl för sig; allmänheten känner då väl till, vad som är gällande lag, Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämmer liksom hittills, vilka bygdevägar som kunna vara tillrådliga att öppnas för allmän automobiltrafik, liksom Kungl. Maj:ts befallningshavande är berättigad att allt fortfarande giva särskilt tillstånd för viss tid eller viss resa *med iakttagande av särskilda försiktighetsmått*. Den med förhållandena obekante kunde möjligen föreställa sig, att skillnaden i uttrycken »*minst 3,6 m.*» eller »*överstigande 3,6 m.*» vore temligen obetydlig, då någon »hårfin» uppmätning ej kan ifrågakomma beträffande vägar. Genom det nya uttrycket skulle väl meningen vara den, att faktiskt *alla* våra bygdevägar i likhet med landsvägarne bleve upplåtna för allmän automobiltrafik, under det att för närvarande en stor del av dem äro alldeles stängda och blott genom partiella eller tillfälliga upplåtelser af Kungl. Maj:ts befallningshavande få befaras av viss person. Skulle sedermera för någon ytterst smal eller eljest olämplig väg Kungl. Maj:ts befallningshavande stadga förbud, så bleve detta så undantagsmässigt, att allmänheten knappt värdade sig med att hålla reda därpå. Då automobilisten ertappades på dylik otillåten väg, skulle han givetvis framföra som ursäkt, att han ej visste, att den vägen vore förbjuden. Nu åter känna laglydiga personer sig skyldiga att *noga hålla reda på vilka vägar som äro tillåtna*, och att fortsätta därmed har sig synnerligen lätt. Jag tvivlar ingalunda på, att vi en gång kunna komma därhän, att så gott som alla våra allmänna vägar bli öppnade för automobiltrafik, men vi hava ej hunnit dit ännu. Hästarne äro ej ännu allmänt vanda, och utläggningen af vägarne till nödig bredd kan ej heller få gå brådstörtat.

I fråga om vilka vägar böra upplåtas för automobiltrafik hava *sakkunnige* icke föreslagit någon principiell förändring i nuvarande föreskrifter. De erinra blott, att Kungl. automobilklubben hos Kungl. Maj:t hemställt, att *alla* allmänna vägar, oavsett deras bredd, skulle upplåtas. I propositionen anföres vidare (sid. 44):

»Den nämnda skrivelsen från automobilklubben har varit utställd till yttrande av samtliga Kungl. Maj:ts befallningshavande. Av dessa hava 16 avstyrkt förslaget, under framhållande huvudsakligast av vägarne ringa bredd och otjänliga beskaffenhet i övrigt samt den ökade fara, som en dylik eftergift skulle medföra; 5 hava förklarat sig ej hava något att erinra mot och 4 hava tillstyrkt automobilklubbens hemställan.»

och (sid. 46):

»I de över sakkunnigas betänkande avgivna yttrandena hava länsstyrelserna, i fråga om vilka vägar böra upplåtas för automobiltrafik, väsentligen intagit samma ståndpunkt, som, på sätt ovan anförts, kommit till uttryck i de yttranden, vilka avgivits över automobilklubbens förutnämnda framställning.

Bland annat har i dessa yttranden framhållits, att särskilda svårigheter för ett ändamålsenligt ordnande av frågan om vilka vägar borde vara tillgängliga för automobiltrafik föreläge i den omständigheten, att ofta samma väg ej överallt hade samma bredd.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sitt utlåtande anmärkt, att betydande vägsträckor, som byggts med bredden 3,6 meter under åtnjutande av statsanslag, vore ojämförligt mycket bättre och mer lämpade för automobiltrafik än flertalet andra något bredare vägar, som icke utförts under statskontroll. I följd härav vore det lämpligast föreskriva, att vägar, vilkas bredd uppgår till minst 3,6 meter, i regel skola vara tillgängliga för automobiltrafik.»

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens konklusion torde ej vara riktig, utan fastmera de 16 länsstyrelsernas, som motiverar varför *bygdevägs* öppnande för automobiltrafik i regel förutsätter noggrann undersökning och prövning av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Att nu på samma gång väsentligt öka *körhastigheten*, som *antalet* av de smalare vägar, vilka få med automobil befaras, kan ingalunda vara tillrädligt. Statsrådets motivering härför verkar icke övertygande. Chaufförernas skicklighet torde varit långt mindre att anmärka på, än beträffande maximalhastigheternas behöriga iakttagande och hänsynstagandet i allmänhet. Att vänta sig någon generell förbättring härutinnan, torde vara fullkomligt sangviniskt.

Man tröstar sig med, att ansvarigheten för skada blir utsträckt. Ja, huru går det med ett dylikt fall, som torde blifva rätt vanligt? På en 3,6 meters väg — som ju bleve tillåten, oaktat intet samtidigt stadgas om *automobilens* maximibredd — stannar chauffören sin automobil för en mötande skjuts och har en eller två åkande, som intyga att automobilen stod absolut stilla; den mötande, vars häst är ovan och rädd, kommer ej förbi, utan i sista ögonblicket gör hästen ett kast, vägen är för smal och olyckan sker. Vem *får* betala kalaset? Vem *borde* betala det? Det allmänna synes det mig, då lagstiftaren inför sådana bestämmelser.

De automobilolyckor, jag har personlig kännedom om, ha samtliga ägt rum, utan att chauffören i något fall varit vållande och där han jämväl enligt nya lagen skulle gått fri från skadestånd. Såsom väg-

styrelsens ordförande har jag haft förfrågningar av en hästägare, som sålunda drabbats av skada och som i sin fattigdom fått hava enda åk-vagnen oreparerad ett helt år utan möjlighet att utfå någon ersättning. Hade då jämväl hästen — en yngre, värdefull sådan — blivit skadad eller oduglig, huru står man till svars att ej tänka på och behärta dylika sannolika möjligheter? Den urgamla vägfriden trädes här på ett betänkligt sätt för nära.

Som det nu är, vet man åtminstone, att vissa vägar äro fria från automobilkörning och kan på dem känna sig väsentligt tryggare. Sedan skall man nödgas befara automobilmöten var som helst, och för att ej bli överkörda, tvingas måhända även våra arbetsåkdon, mjölk- och kvarnskjutsar o. dyl. att i mörker vara försedda med lyktor. Lantbruket, som just med fördel använder yngre personer som körsvenner, får sedan se sig om efter erfarnare, äldre sådana, om sådana stå att få: dyrare bli de alltid. — Då automobilförordningen icke giver några bestämmelser om automobils storlek och bredd mellan hjulen (axelbredd), så kunna ju faktiskt rena omöjligheter föreligga att komma förbi. Saknaden av dylika bestämmelser gör, att automobiler av alla möjliga typer förekomma, i st. f. att fabrikanterna borde kunna förmås att tillverka sådana för de smalare vägarne lämpliga, om också ej fullt så komfortabla. Även färgen kan spela en viss roll och borde den grå färgen helst användas.

På grund av den hittills vunna erfarenheten tillåter jag mig därför att föreslå de gamla bestämmelsernas bibehållande i det väsentliga ifråga om de vägbredder, som fordras för automobilvägar.

Det har vidare visat sig, att icke så sällan s. k. långdistanstävlingar anordnas, och synas desamma blivit förlagda till en mycket otjänlig årstid, kanske just i själva källossningen. Vilken skada däri-genom åsamkats de väghållningsskyldige, behöver jag ej framhålla. Om överhuvud sådana tävlingar skola tillstädjas — behövlige för annat än sport äro de för visso icke! — så synes dock uttryckligt böra stadgas, att de ej få företagas utan tillstånd av Kungl. Maj:t, och att dylikt tillstånd lämnas *villkorligt*, så att tävlingarna inställas eller uppskjutas, om olämpliga vägförhållanden skulle råda — exempelvis å minst $\frac{1}{10}$ av den tillämnade tävlingsbanan. Som en god regel borde jämväl iakttagas, att där automobil användes för militära övningar, sådana särskilda automobilövningar ej borde företagas, då liknande vägförhållanden, som nyss framhållits, äro rådande.

Med stöd av det anförda tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen behagade besluta att hos Kungl. Maj:t i skrivelse anhålla om ändring och tillägg till Kungl. Maj:ts förslag till ny automobilförordning.

§ 13.

Mom. 1. Körning med automobil vare, där ej nedan annorlunda sägs, tillåten å allmän väg, vars bredd överstiger 3,6 meter samt — — — ovan sägs.

Mom. 2—6: lika.

Mom. 7. Där tävlan mellan olika automobiler skall särskilt anordnas — s. k. distanstävling — må sådan icke äga rum utan föregående tillstånd av Kungl. Maj:t, och må dylikt tillstånd blott lämnas villkorligt, så att tävlingen inställes eller uppskjutes, om den tillämnade tävlingsbanan till minst $\frac{1}{10}$ av sin längd befinnes vara av sådan beskaffenhet, att verklig skada å vägbanan kan befaras.»

I sin ovan omförmälda motion anför herr *Magnusson* i Tumhult:

Herr Magnus-
sons motion.

»Det förslag till ny förordning om automobiltrafik, varöver riksdagens yttrande nu inforrats, innehåller såsom grundläggande bestämmelse ifråga om å vilka vägar automobiltrafik må äga rum, att körning med automobil vare tillåten å allmän väg, vars bredd uppgår till minst 3,6 meter. Från denna regel kan Konungens befallningshavande efter vederbörande vägstyrelsens hörande göra undantag antingen genom att förbjuda automobiltrafik å väg, som ehuru av minst 3,6 meters bredd dock är för dylik trafik otjänlig, eller genom att tillåta sådan å allmän väg av mindre bredd än ovan angivna.

Större delen av våra allmänna vägar, som hava en bredd av 3,6 meter, äro av den beskaffenhet att, ifall annan trafik än medelst automobil skall kunna försiggå, automobiltrafik ej bör vara där tillåten. De vägar, jag här åsyftar, äro mestadels anlagda för länge sedan på respektive kommuners egen bekostnad samt i allmänhet synnerligen krokiga och backiga.

Det må vara sant att automobilerna utgöra ett viktigt led i landets kommunikationsväsende och att således hinder ej bör resas för automobiltrafikens utveckling, men för det praktiska arbetet är trafiken med djur såsom dragare långt viktigare, och där vägarne äro av den beskaffenhet, att bådadera ej kunna obehindrat fortgå, bör enligt min mening automobiltrafiken vika, vilket också befolkningens berättigade

krav på skydd till liv och gods synes fordra. På den rena landsbygden är det under vanliga förhållanden endast en till antalet liten del av befolkningen, som har gagn av automobiler, enär allmänheten ej har råd att begagna detta utmärkta men dyra fortskaffningsmedel. Det är allenast vid läkarnes sjukresor samt för transport av sjuka automobilerna tjäna allmänheten, och i dessa fall lärer väl ej någon vilja bestrida, att körning med automobil bör vara tillåten i större omfattning än eljest. Flerstädes är det emellertid huvudsakligast lustresande, som färdas fram i automobil, och att befolkningen i dessa orter med oblida ögon se på detta moderna fortskaffningsmedel är mindre att förvåna sig över. Man må komma ihåg att på en smal väg, där automobiltrafik råder, även de enklaste körslor måste utföras av en fullvuxen karl, under det att halv vuxna gossar eljest kunna förrätta dylikt arbete, och betydelsen härav förstår envar, som känner huru landsbygden lider brist på arbetskraft. Det betänkligaste är emellertid de många olyckor, som årligen äga rum iföljd av att hästar blivit skrämde av automobiler.

Det bästa medlet att råda bot för faran av automobiltrafik å landsbygden vore onekligen att göra de allmänna vägarne jämna, breda och raka, men detta är en sak som i vårt vidsträckta land kostar oerhört med pengar; och då man vet, att det kan dröja 20 år ifrån den tid, då de väghållningsskyldige beslutat en vägförbättring och till dess statsbidrag kan erhållas för anläggningens utförande, synes det icke tillrädligt att redan nu ordna automobiltrafiken, som om våra bygdevägar vore lämpliga för dylik trafik.

Nu kan ju häremot invändas, att det tillkommer Konungens befallningshavande att meddela förbud mot körning med automobil å allmän väg, som för dylik trafik är otjänlig. Att detta stadgande är av stor betydelse vill jag ingalunda bestrida, men onekligen torde allmänheten vara bättre tryggad mot olämplig automobiltrafik, ifall körning med automobil å väg med ej över 3,6 meters bredd finge ske endast där Konungens befallningshavande efter vägstyrelsens hörande lämnade särskilt tillstånd.

Den nu gällande förordningen föreskriver också, att körning med automobil i regel är tillåten endast å allmän väg, vars bredd överstiger 3,6 meter, och såväl de tillkallade sakkunniga som flertalet Konungens befallningshavande hava ansett, att någon ändring på sätt i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 51 i detta avseende föreslagits ej bör ifrågakomma.

I anledning av nu gjorda påpekande tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen vid sitt yttrande över ovanberörda proposition måtte uttala att i § 13 mom. 1 orden minst 3,6 meter böra ändras till överstiger 3,6 metér.»

Slutligen har herr *Åkerlund* i sin förut omnämnda motion anfört:

Herr Åker-
lunds motion.

»Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 51 med »förslag till ny förordning om automobiltrafik» har bland annat föreslagits, att alla allmänna vägar, hållande minst 3,6 meters bredd, i regel skola upplåtas för automobiltrafik och att det skall bero på vederbörande Konungens befallningshavande, huruvida även än smalare vägar skola bliva tillgängliga därför.

Så långt min erfarenhet sträcker sig, hava Konungens befallningshavande härtilldags ingalunda visat sig njugga i fråga om tillstånd för automobilister att befara även för idkandet av deras trafik ganska olämpliga vägar, och allt hittills har det säkerligen städse varit bredden å vägarna, som därvid fått vara avgörande, utan att något avseende fästs vid vägarnas tillstånd i övrigt.

Det må därför tillåtas mig att påpeka, att vid en hel del vägdelningar — ja, troligen vid de flesta — betydande hänsyn tagits till den omständigheten, att ansenliga sträckor av bygdevägarna befunnits fullt motsvara ortsbefolkningens behov utan att erfordra närmelsevis så kostsamt underhåll som viktigare mera befarna vägar, varför ock av dessa mindre anlidade vägar vida längre sträckor tilldelats för underhåll än av de vägar, vilka beräknats kräva drygare sådant och att dessa enklare vägar därför ofta alls icke befinna sig i sådant tillstånd eller äro så beskaffade till *grunden*, att de kunna befaras med så synnerligen vägslitande fordon, som automobiler ostridigt äro, utan att, med undantag möjligen för mycket torra årstider, bliva så gott som ofarbara.

Om nu alla de i Kungl. Maj:ts proposition till öppnande för automobiltrafik föreslagna vägarna av minst 3,6 meters bredd och säkerligen i stor utsträckning sådana av än mindre bredd efter den nya förordningens genomförande komma att upplåtas, utan att avseende fästes vid de underhållskostnader, dessa vägar vid vägdelningen beräknats kräva för bygdetrafiken, skulle därav mången gång, ja, säkerligen mycket ofta följa, att en stor del väghållningsskyldige finge sig ålagt ett synnerligen betungande vägunderhåll utöver vad som avsetts vid vägdelningen.

Att Konungens befallningshavande, efter det stadgande utfärdats om upplåtelse i regeln och utan vidare för automobiltrafik av alla allmänna vägar, som i bredd hålla minst 3,6 meter, skola förmå emotstå de ytterligare krav, som från automobilisthåll komma att framställas, är knappast

tänkbart, för så vitt ej vägstyrelserna och *vägstämmorna* tillerkännas något inflytande vid avgörandet hos Konungens befallningshavande, och håller jag därför före, att väg, som ej håller över 3,6 meters bredd, icke bör upplåtas för automobiltrafik utan att dessa nämnde i saken närmast intresserade förut satts i tillfälle att uttala sig.

En given följd av det vidgade upplåtandet av landets allmänna vägar för automobiltrafik skulle tvivelsutan bliva den, att Konungens befallningshavande skulle finna sig nödsakade att anbefalla åtgärder ej allenast för de mindre vägarnas utläggning till större bredd, utan även för ett vida fördyrat underhåll utöver vad som i många fall avsågs vid vägdelningarna.

Rättvisa och billighet synas mig därför kräva, att automobiltrafik å här omhandlade, för lindrigare underhåll indelade allmänna vägar ej bör tillåtas utan föregången ny vägdelning eller åtminstone ej förr än de underhållsskyldige på ett eller annat sätt tillförsäkrats skadeslöshet för genom det nya trafikmedlet förorsakat försvårat vägunderhåll.

Det bör ej förbises, att ett allmännare förstörande av bredden å landets allmänna vägar skulle komma att förorsaka högst betydliga kostnader och att arbetet därmed ingalunda bör åläggas de väghållningsskyldige eller vägdistrikten, därest de befintliga vägarna till fullo motsvara befolkningens samfärdselsbehov, samt att automobiltrafiken säkerligen ännu länge — med få undantag — kommer att förbliva förbehållen ett fåtal. Härtill kommer, att, innan ett allmännare ökande av bredden på våra vägar kan företagas, förvärvandet av därtill erforderlig mark bör kunna ske utan så vidlyftiga omgångar, som nu erfordras därför.

Man synes hos oss vara alltför benägen att inrätta sig efter kontinentala mönster och att frånse inom landet rådande förhållanden.

För att automobiltrafik skall vara berättigad och ej göra en betydande del av landsbygdens vägar så gott som ofrafikabla för ortsbefolkningen erfordras tvivelsutan, att vägarna hålla en vida större bredd än 3,6 meter, därest de såsom nu skola utan inskränkning få befaras med de nu allmänt förekommande automobilerna, av vilka en god del för persontrafik avsedda hålla ända till 1,81 meters bredd mellan stänkskärmarernas ytterkanter, och lastautomobilerna äro ofta ännu bredare, och detta så mycket hellre som dessa tunga fordon ingalunda vid möten med andra vägfarande kunna hålla undan ända ut till vägkanterna utan risk att rasera dessa och komma i diken. Det synes därför av behovet påkallat, att föreskrift utfärdas om den bredd såväl i fråga om spårvidd som i övrigt de automobiler få hålla, som framföras ej allenast å vägar av endast 3,6 meters bredd, utan även å bredare vägar.

Vad som här i landet bereder än ytterligare svårigheter och sällan förekommer på kontinenten är, att så gott som alla vägar av gammal typ och även de mest välbygda ofta lida skada av käle och vid källossningen mången gång äro ganska svårtrafikabla för vanliga vägfarande samt göras nära nog ofarbara efter att några gånger under denna årstid hava befarits med automobiler.

Ett rent oskick är, att automobiltävlingar få företagas under tiden för pågående källossning, då vägarne befinna sig i det ömtåligaste skick.

Det synes därför föga välbetänkt att, såsom i den ifrågavarande förordningen föreslagits, automobiltrafik utan någon annan inskränkning än den i § 13 mom. 2 omnämnda skall få idkas med fordon konstruerade för kontinentens i allmänhet breda vägar och att därvid varken våra egna vägförhållanden beaktats, ej heller någon tanke ägnats däråt, att vi här i Sverige, med en ytvidd nära nog lika stor som Tysklands men med en folkmängd av blott $\frac{1}{12}$ av detta lands, säkerligen aldrig skola mäktat förskaffa oss ens närmelsevis så goda vägar som vare sig Tyskland, Frankrike eller Österrike.

Den invändningen, att mindre automobiler ej föras i marknaden, bör förvisso ej godtagas, ty det bör väl ändock vara fullt riktigt, att varje land inrättar sig efter sina förhållanden. Hade ej en till överdrift härskande lust för fortåkning med automobil i så hög grad fått göra sig gällande bland mängden av dem, vilka haft eller ansett sig hava råd att skaffa sig dessa åkdon, samt stadgande funnits om viss maximibredd å dem, hade med all säkerhet fabrikerna för länge sedan rättat sina tillverkningar därefter.

Det lär väl knappast kunna anses erforderligt att för en »komfortabel» åkning å våra landsvägar använda de åkdon, som nu så ofta förekomma med plats för tre vuxna personer å samma säte. Ett stadgande därom, att Konungens befallningshavande, innan allmän väg upplåtes för automobiltrafik, skall, efter vägstyrelsernas och vägstämmornas hörande, pröva och bestämma den maximibredd å smalare vägar framförda automobiler må äga, synes därför nödigt, för så vitt den Konungens befallningshavande tillagda rätten i § 13 mom. 2 att förbjuda körning »med automobil av viss beskaffenhet» skall bliva till åsyftat gagn, ty det blir förvisso ändock kinkigt nog även här för Konungens befallningshavande att emotstå de talrika krav, som med säkerhet kunna förväntas om rätt att å *alla* allmänna vägar få använda de allra rymligaste och bekvämaste automobiler, som finnas att tillgå. Och nog synes det både billigt och rättvist samt synnerligen gagneligt för de svåra

uppgifter, Konungens befallningshavande få sig ålagda genom den nya förordningen, därest samtliga lokala vägmyndigheter tillerkändes något inflytande vid dessa ärendens behandling.

Det av tillkallade »sakkunnige» föreslagna anbringandet av s. k. vägvisare, som angåve, vilka vägar ej äro upplåtna för automobiltrafik, har i Kungl. Maj:ts proposition strukits. Förslaget var dock förvisso välbetänkt, och de kostnader för dess genomförande, statsrådet anfört som motiv för stadgandets borttagande, kan jag ej tillmäta någon betydelse, enär ju ändock vägvisare plåga finnas vid skiljevägar och anbringandet av de få ord, som erfordras för att upplysa vägfarande, huruvida automobiltrafik är tillåten eller ej, säkerligen ej kan förorsaka nämnvärda utgifter.

Slutligen är det synnerligt svårt att förstå, varför endast, då »vägarna äro besvärade av is», det skall åligga föraren att föra automobilen tillbaka till lämplig plats för möten, då ju stora svårigheter för möten kunna uppstå även under andra årstider och det väl ej är meningen, att det fortfarande skall tillgå som hittills ej sällan skett, nämligen så, att landsskjutsen drives från den väg, den åkande till äventyrs själv underhåller, för att lämna plats åt luståkande främlingar.

På grund av vad här ovan anförts, får jag vördsamt föreslå:

att riksdagen i anledning av förevarande kungl. proposition för sin del ville besluta:

att inga andra allmänna vägar än sådana som enligt nu gällande lag eller de vilka hålla *över* 3,6 meters bredd å körbanan skola vara upplåtna för automobiltrafik, utan att tillstånd därtill lämnats av Konungens befallningshavande;

att, då ansökan inkommer om upplåtande av andra allmänna vägar än de nyssnämnda för automobiltrafik, eller deras öppnande för sådan trafik annars ifrågasättes, det skall åligga Konungens befallningshavande att, innan ärendet företages till avgörande, inhämta förutom vägstyrelsernas jämväl vägstämornas yttrande däröver;

att det skall åligga Konungens befallningshavande att vid prövning om upplåtelse av allmänna vägar ej hållande utöver 3,6 meters bredd för automobiltrafik taga hänsyn ej allenast till vägarnas bredd, utan även till frågan, huruvida försvårat underhåll utöver det vid

vägdelningen beräknade därigenom skulle komma att beredas väghållningsskyldige;

att de av »sakkunniga» förordade vägtavlorna för utmärkande av, vilka vägar äro förbjudna för automobiltrafik, skola anbringas å vägvisarne vid skiljevägarna;

att mom. 5 i § 16 första stycket må erhålla följande lydelse:

att vid möte med åkande å sådan plats, att förbikörande i följd av vägens beskaffenhet ej kan ske, föra automobilen tillbaka till härför lämplig plats; och

att riksdagen anhåller det Kungl. Maj:ts täcktes låta utreda, huruvida ej giltiga skäl föreligga för bestämmande av en viss maximibredd å de automobiler, vilka få framföras å landets allmänna vägar, att träda i tillämpning efter utgången av viss tid samt på vad sätt väghållningsskyldige, vilka fått sig särskilt långa vägsträckor tilldelade på grund av beräknade särskilt lindriga underhållskostnader, må, intill dess ny vägdelning företages, hållas skadeslösa för fördyrat underhåll i följd av dessa vägars upplåtande för automobiltrafik.»

Efter fullbordad granskning av det föreliggande författningsförslaget jämte de av motionärerna framställda ändringsförslag får utskottet anföra följande:

Utskottets
yttrande.

I § 6 mom. 6 bestämmes, att, där sökt registrering av automobil beviljas, ena exemplaret av besiktningssinstrumentet, försett med bevis om registreringen och uppgift om igenkänningsmärket, skall av Kungl. Maj:ts befallningshavande hållas sökanden tillhanda eller till honom översändas på sätt i mom. 5 av samma § föreskrives. Kungl. Maj:ts befallningshavande skall, heter det i sistnämnda moment, där registrering vägrats hålla sökanden tillhanda eller, om han uppgivit postadress, till honom med allmänna posten översända skriftlig underrättelse om beslutet. Då emellertid nämnda bevis å ena exemplaret av besiktningssinstrumentet skall stämpelbeläggas, läser detta bevis, till skillnad från den i mom. 5 omnämnda underrättelse, icke kunna i tjänsteförsändelse tillställas sökanden. Har emellertid sökanden framställt begäran om bevisets översändande mot vanligt postförskott, torde en dylikt begäran allmänt komma att tillmötesgå.

6 § 6 mom.

10 § 2 mom.
och 12 §
1 mom.

Förslaget använder ordet »landet» i två olika bemärkelser. I allmänhet avses härmed landsbygden i motsats mot städerna men i § 10 mom. 2 och § 12 mom. 1 nyttjas samma ord i betydelsen »riket». En omredigering synes därför här böra företagas.

13 § 4 mom.

I anslutning till § 13 mom. 4, däri Kungl. Maj:ts befallningshavande tillerkännes befogenhet att, när så erfordras för beredande av utfartsväg eller andra särskilda omständigheter föreligga, meddela viss person tillstånd att för viss resa eller under viss tid med automobil befara viss allmän väg, därå automobiltrafik eljest icke må äga rum, har, såsom i den kungl. propositionen omnämnes, ifrågasatts behovet av särskild bestämmelse om rätt för läkare, veterinärer och sjuka att, då så erfordras, med automobil befara varje väg. Ehuru, på sätt föredragande departementschefen anmärkt, sådan automobiltrafik å eljest förbjuden väg icke lärer vara av beskaffenhet att föranleda ansvarspåföljd, torde likväl av praktiska hänsyn lämpligen böra i förordningen uttryckligen uttalas, att läkare och veterinärer vid sjukbesök ävensom sjuka vid deras forslande till läkare eller sjukvårdsanstalt äga med automobil befara även sådan allmän väg, därå automobiltrafik eljest ej är medgiven, och torde ett dylikt uttalande böra givas sådan avfattning, att detsamma kommer att avse även andra, med de nämnda jämförliga fall, av nödläge.

14 § 3 mom.

Enligt § 14 mom. 3 sista stycket må, därest för någon stad större hastighet för de i mom. 1 avsedda automobiler vid dagsljus eller mörker skulle finnas lämplig, bestämmelse om sådan ökad hastighet meddelas i den ordning, som i ordningsstadgan för rikets städer föreskrives; dock att ej i något fall må medgivas större hastighet i timmen än 30 kilometer vid dagsljus och 20 kilometer vid mörker. Det synes utskottet kunna ifrågasättas, huruvida den sålunda givna föreskriften om viss maximihastighet kan anses vara av behovet påkallad. Det gäller här uteslutande trafik inom vederbörande stadssamhälle, och det torde utan fara kunna anförtros åt de lokala myndigheterna att utan dylik inskränkning bestämna över körhastigheten. Under alla omständigheter synes den för den mörka delen av dygnet föreskrivna hastighetsgränsen, 20 kilometer i timmen, vara alltför snävt tillmätt. Nattetid, då gatutrafiken är jämförelsevis obetydlig, torde snarare, särskilt i de större städerna, där gatorna hållas väl upplysta, utan risk kunna medgivas till och med större körhastighet än om dagen. Utskottet håller alltså före, att sista delen av detta stycke: »dock må — — — icke medgivas» bör kunna ur förordningen utgå.

I detta sammanhang anser sig utskottet böra uttala önskvärheten av att, om och i den mån tillförlitliga hastighetsmätare kunna finnas i handeln tillgängliga, föreskrift lämnas därom, att automobil skall vara försedd med dylik mätare.

Enligt det till grund för nu gällande förordning om automobiltrafik liggande förslag, som medgav automobiltrafik å varje allmän väg, där ej för viss väg Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelat förbud mot automobiltrafik, skulle, då dylikt förbud meddelats, detta tillkännagivas medelst uppsättande å lämpligt ställe vid vägen av anslagstavlor i olika färg efter förbudets omfattning. Efter förslagens granskning i riksdagen blevo emellertid, på riksdagens hemställan, andra bestämmelser meddelade angående allmän vägs öppnande för automobiltrafik, bestämmelser genom vilka allmänna vägar i avsevärd omfattning undantogs från dylik trafik. I sammanhang härmed och av kostnadshänsyn fick bestämmelsen om vägtavlor bortfalla samt ersattes med föreskrift om kungörelser till ledning för automobiltrafiken.

15 §.

Det andra kammarens utskott, som behandlade den motion, vilken föranledde riksdagens skrivelse den 25 maj 1909 med begäran om revision av gällande författningsföreskrifter om automobiltrafik, framhöll såsom önskvärdt, att ej mindre de vägar, där automobiltrafik vore fullständigt förbjuden, än även de vägar eller vägsträckor, där hastigheten vore en annan än den normala, utmärktes genom anslagstavlor eller andra tecken. De sakkunniga, som inom civildepartementet biträtt vid utarbetandet av nu föreliggande förslag, hava förordnat uppsättande vid de olika vägarna av särskilda anslagstavlor av viss närmare angiven beskaffenhet, vilka tavlor genom sin olika färg skulle angiva, att automobiltrafik å vägen överhuvud ej vore tillåten eller att automobil finge å vägen framföras allenast med viss minskad hastighet eller att vägen endast finge befaras med automobil av viss beskaffenhet. De föreskrivna inskränkningarna i automobiltrafiken skulle även angivas genom å tavlorna uppsatta anslag, och avsågs, att kostnaden för tavlornas uppsättande och underhåll skulle utgå av allmänna medel. Kungl. Maj:t har emellertid ej följt de sakkunnigas förslag i denna del. Anordningen vore näppeligen praktisk och skulle orsaka det allmänna icke ringa kostnad; nödig kännedom om de förhållanden, som genom anslagstavlorna skulle bringas till allmänhetens kännedom, syntes kunna beredas allmänheten genom praktisk och enhetlig anordning av Kungl. Maj:ts befallningshavandes kungörelser i ämnet och genom de tillåtna automobilvägarnas utmärkande på en för allmänheten hos Kungl. Maj:ts befallningshavande tillgänglig karta.

Utskottet vill ingalunda underskatta värdet av de bestämmelser, som i nu angivet syfte av Kungl. Maj:t föreslagits. Då emellertid enligt förslaget allmän vägs upplåtande för automobiltrafik torde bliva regel, synes det utskottet, särskilt med hänsyn till den föreslagna skärpningen av ansvarsbestämmelserna, angeläget, att åtminstone i sådana fall, där allmän väg helt undantagits från automobiltrafik, detta så effektivt som möjligt bringas till automobiltrafikanternas kännedom. I detta hänseende torde en anordning, sådan som den herr Åkerlund föreslagit, vara värd beaktande. Om kravet på vägtavlor inskränkes till sådana fall, då automobiltrafik å vägen är helt förbjuden, och det härom erforderliga tillkännagivandet i lämplig form uppsättes å de vägvisare, som enligt 29 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet skola finnas vid vägskäl, torde anordningen ur kostnadssynpunkt knappast kunna verka avskräckande; och synes det kunna ifrågasättas, huruvida icke dylikt tillkännagivande lämpligen kan liksom vägvisaren i övrigt bekostas av vederbörande vägkassa.

Vad angår vägsträcka, för vilken viss inskränkning i automobiltrafiken såsom angående hastighet eller viss beskaffenhet av automobilen gäller, skulle det däremot ankomma på vederbörande trafikant att själv skaffa sig nödig upplysning.

16 § 5 mom.

Enligt § 16 mom. 5 första punkten åligger det automobilförare att vintertid, då vägarna äro besvärade av is eller snö, vid möte med åkande å sådan plats, att förbikörande i följd av vägens beskaffenhet icke kan äga rum, föra automobilen tillbaka till härför lämplig plats. Vissa av de i ärendet hörda myndigheter hava förordat ett åläggande härutinnan gällande för varje årstid, ett förslag som jämväl upptagits i den av herr Åkerlund väckta motionen. Å andra sidan har inom utskottet ifrågasatts, huruvida ens under de omständigheter, Kungl. Maj:t föreslagit, skyldighet att backa automobilen alltid borde föreligga; då marken är snötäckt, torde det ofta vara förenat med vida mindre svårighet för den, som med släde möter automobil, att köra av vägen än för automobilen att backa till sådan plats, där släden kan passera. Då enligt utskottets mening såväl den ena som den andra synpunkten torde vara i viss mån berättigad, har utskottet ansett sig böra förorda sådan omredigering av förevarande punkt, att skyldighet att föra automobilen tillbaka till för förbikörande lämplig plats göres beroende därav, att icke för automobilen förefinnes avsevärt större svårighet att backa än för den körande att genom lämplig åtgärd komma förbi.

I andra punkten av samma moment torde den ändring böra vidtagas, att förare, vilken under förhållanden, som däri omförmålas, stannat automobilen, skall vara pliktig avstänga motorn ej allenast, såsom i förslaget upptages, om så begäres, utan jämväl då sådan åtgärd eljest visar sig behöfelig, ändå att särskild begäran ej blivit framställd.

I anslutning till stadgandet i förslagets 21 § har herr Alkman i sin motion förordat införande i den blivande förordningen av en bestämmelse av innebörd, dels att tillstånd till bedrivande av yrkesmässig automobiltrafik alltid skulle medföra skyldighet för tillståndshavaren att med tillgänglig materiel skjutsa inom det län, tillståndet avsåge, och efter taxa, som Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställt, dels ock att Kungl. Maj:ts befallningshavande, då tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik inom länet första gången meddelades, skulle vara pliktig fastställa taxa för persontrafiken.

21 §.

Utskottet vill med anledning härav framhålla önskvärdheten av att jämväl beträffande landsbygden vederbörligen fastställda taxor för yrkesmässigt bedriven automobiltrafik komma till stånd, där sådant med hänsyn till de förhållanden, varunder trafiken bedrives, kan anses vara av behovet påkallat.

Enligt nu gällande bestämmelser är besiktningsman berättigad att för efterbesiktning av automobil uppbära ersättning med 10 kronor. Av besiktningsmännen i Stockholm har emellertid, enligt vad propositionen giver vid handen, framhållits, att denna ersättning, i betraktande av den ytterst omfattande och tidsödande undersökning, som för efterbesiktningen krävdes, vore alltför ringa och att gottgörelsen för efterbesiktning ej skäligen borde utgå med lägre belopp än 15 kronor. I enlighet härmed har i förslagets 43 § stadgats, att besiktningsman för besiktning av automobil — således jämväl efterbesiktning — är berättigad till ersättning, om besiktningen avser allenast en automobil, med 15 kronor och där på en gång uppvisas två eller flera, en och samme ägare tillhöriga automobiler, med resp. 12 kronor 50 öre och 10 kronor för varje automobil.

43 §.

Då förslaget i trafiksäkerhetens intresse väsentligen skärpt föreskrifterna om efterbesiktning av automobil — för närvarande finnes intet annat stadgande om efterbesiktning än att automobiler i yrkesmässig trafik vart tredje år skola undergå sådan besiktning, varemot enligt förslaget efterbesiktning skall äga rum vart tredje år för automobiler i enskild trafik och varje år för automobiler, som användas i

yrkesmässig trafik — skulle dessa enligt utskottets förmenande verka alltför betungande för automobilägaren, därest avgiften för efterbesiktning komme att utgå med av Kungl. Maj:t föreslaget belopp. Utskottet vill därför ifrågasätta, huruvida avgiften för efterbesiktning bör utgå med högre belopp än 10 kronor för besiktning av en automobil, med lämplig jämkning, när flera automobiler besiktigas för samme ägares räkning.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1:o) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att vid granskning av nu ifrågavarande förslag riksdagen ej funnit skäl att mot det samma göra andra erinringar än utskottet i förevarande utlåtande upptagit, samt

2:o) att de i anledning av propositionen väckta motionerna, därest de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan hemställt, ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 april 1916.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.

Reservation:

av herrar *Gezelius, Rogberg, Lars Olsson, Pettersson* i Bjälbo, *Gustafsson* i Örebro, *Karlsson* i Fjäl och *Lindqvist* i Kosta, vilka i avseende å bestämmelserna i 13 § 1 mom. om bredden å väg, varå körning med automobil skulle vara tillåten, velat hemställa, att riksdagen måtte göra den erinran, att här inrymda bestämmelser borde innehålla, att körning med automobil skulle, där ej av stadgandena i paragrafen annorlunda framginge, vara tillåten å allmän väg, vars bredd överstege 3,6 meter, samt å gata och torgplats; dock med rätt för Konungens befallningshavande att, efter vederbörande vägstyrelses hörande, medgiva automobiltrafik, där sådan utan olägenhet kunde äga rum, jämväl å allmän väg av mindre bredd än eljest i samma moment sagts.